

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om erkännande av examensbevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet samt till lag om ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om erkännande av examensbevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Syftet med lagen är att i Finland genomföra bestämmelserna i det av Europeiska gemenskapernas råd antagna direktivet av år 1988 om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande yrkesutbildning på högre nivå som omfattar minst tre års studier. Genom föreslagna lagen genomförs också rådets direktiv av år 1985 om det ömsesidiga erkännandet av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis på arkitektområdet, däribland åtgärder för att underlätta ett effektivt utnyttjande av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster.

Avsikten med den föreslagna lagen är att genomföra de bestämmelser i ovan nämna direktiv som gäller erkännande av examina. Direktivens övriga bestämmelser föranleder inga ändringar i lagstiftningen. Propositionen gäller rätten för medborgare i EES-stater att tillträda sådana tjänster och uppgifter för vilka som behörighetsvillkor stadgas eller föreskrivs en examen efter utbildning på ungdomsstadiet som omfattar minst tre års studier, om dessa

medborgare har en i en annan EES-stat avlagd eller av en annan EES-stat erkänd examen på samma nivå som ger färdigheter i motsvarande uppgifter. Propositionen gäller också rätten att utöva ett yrke, när det stadgas eller föreskrivs att en sådan examen är ett krav. Propositionen gäller dock endast i begränsad utsträckning utövande av yrke, eftersom det i flera lagar om utövande av olika yrken separat kommer att stadgas om erkännande av examina som avlagts i en EES-stat. För genomförande av direktivet om arkitektexamina innehåller propositionen ett stadgande om hur arkitektexamina som har avlagts i EES-stater medför behörighet för tjänster och uppgifter för vilka ett behörighetsvillkor är arkitekt- eller byggnadsarkitektexamen.

Det föreslås samtidigt att lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför ändras så, att en utomlands avlagd högskoleexamen i första hand generellt jämföras med en lägre eller högre högskoleexamen och endast av särskilda skäl med en viss, namngiven högskoleexamen.

Avsikten är att lagarna skall träda i kraft vid samma tidpunkt som EES-avtalet.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	3	4.2.4. Ansökningsförfarande och ändringssökande	7
1. Inledning	3	4.2.5. Arkitektexamina	8
2. Nuläget	3	5. Ärendets beredning	8
2.1. Reglering av behörighetsvillkoren	3	5.1. Beredning	8
2.2. Tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför	3	5.2. Remissinstanser	8
2.3. Utländsk medborgares behörighet för offentlig tjänst	4	6. Propositionens verkningar	8
3. Syftet med och innehållet i direktiven	4	7. Propositionens beroende av andra propositioner ..	9
3.1. Rådets direktiv om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande yrkesutbildning på högre nivå som omfattar minst tre års studier (89/48/EEG)	4	DETALJMOTIVERING	9
3.2. Rådets direktiv om det ömsediga erkännandet av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis på arkitekturområdet, däribland åtgärder för att underlätta ett effektivt utövande av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (85/384/EEG)	5	1. Motivering till lagförslagen	9
4. Förslag	6	1.1. Lag om erkännande av examenbevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ...	9
4.1. Allmänt	6	1.2. Lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför	12
4.2. De viktigaste förslagen om erkännande av examina som har avlagts i EES-stater ...	6	2. Närmare stadganden och bestämmelser	12
4.2.1. Tillämpningsområde	6	3. Ikraftträdande	12
4.2.2. Tilläggskrav	7	LAGTEXTER	13
4.2.3. Komplettering av utbildning	7	1. Lag om erkännande av examenbevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	13
		2. Lag om ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför ..	16
		BILAGA	17
		Parallelltexter	17

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

I avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) ingår de direktiv om ömsesidigt erkännande av examina som antagits av Europeiska gemenskapernas råd. Denna proposition gäller genomförandet av de bestämmelser om ömsesidigt erkännande av examina som ingår i direktivet om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande högre utbildning som omfattar minst tre års studier samt i direktivet om det ömsesidiga erkännandet av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis på arkitekturområdet, däribland åtgärder för att underlätta ett effektivt utnyttjande av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster. Genomförandet av dessa direktiv inverkar i synnerhet på den tjänstebehörighet som examina som avlagts i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan EES-stater) medför.

2. Nuläget

2.1. Reglering av behörighetsvillkoren

Om de lärdomsprov som krävs för statstjänst stadgas enligt 85 § regeringsformen genom förordning, såvida därom inte stadgas i lag. Den vedertagna tolkningen är att de examina som i lag eller genom förordning stadgas som behörighetsvillkor endast avser examina som har avlagts i Finland, om det inte stadgas särskilt om den behörighet som en utländsk examen medför. De examina som avses i direktivet har i mycket stor utsträckning stadgats som behörighetsvillkor för lednings-, planerings-, sakkunnig- och undervisningstjänster.

Behörighetsvillkoren för statstjänster revideras i enlighet med statsrådets principbeslut av den 27 mars 1991. Målet är att inskränka användningsområdet för föreskrivna behörighetsvillkor och att revidera dem före utgången av år 1992. Antalet behörighetsvillkor kommer att minska för administrativa uppgifter på en lägre nivå än ledningsuppgifter, och antalet behörighetsvillkor som individualiserats genom en namngiven examen kommer att minska. En minskning av de behörighetsvillkor som gäller examina inskränker direktivens tillämpningsområde.

Behörighetsvillkoren för tjänsterna inom

kommunalförvaltningen stadgas i speciallagar och -förordningar eller fastställs i instruktioner eller i övrigt genom kommunfullmäktiges eller förbundsfullmäktiges beslut. Både de lagstadgade och de av kommunerna ställda behörighetsvillkoren gäller endast examina som har avlagts i Finland, om det inte särskilt stadgas eller bestäms att en utomlands avlagd examen medför motsvarande behörighet.

Avsikten är också att revidera behörighetsvillkoren för kommunala tjänster. Målet är att minska och upplucka snäva och osmidiga behörighetsvillkor och i mån av möjlighet också att avreglera behörighetsvillkoren.

För uppgifter i arbetsavtalsförhållande har varken i stats- eller kommunalförvaltningen ställts några behörighetsvillkor. I speciallagstiftningen stadgas dock om behörighetsvillkor som är oberoende av slaget av anställningsförhållande och av arbetsgivaren.

Behörighetsvillkoren för uppgifter inom ofrentliggrättsliga samfund och inrättningar hör till direktivets tillämpningsområde, om behörighetsvillkoren har ställts genom en administrativ föreskrift eller därom stadgas i lag eller genom förordning.

För tjänster och uppgifter inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och ortodoxa kyrkosamfundet i Finland har ställts sådana behörighetsvillkor att de hör till direktivets tillämpningsområde. Genomförandet av direktivet sker för deras del i respektive speciallagstiftning.

2.2. Tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

Den som har avlagt en högskoleexamen utomlands kan få behörighet för offentlig tjänst eller befattning med stöd av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/86) (nedan lagen om utlandsstudier). Lagen gäller alla högskoleexamina och studieprestationer vid högskola som har avlagts någon annanstans än i Finland. Lagen gäller finska och utländska medborgare. Med offentlig tjänst eller befattning avses i lagen statlig tjänst, kommunal tjänst eller tjänst vid kommunalförbund samt tjänst eller befattning vid självständig offentligrättslig institution. Med offentlig befattning avses å andra sidan en

uppgift i arbetsavtalsförhållande vid kommun eller kommunalförbund samt inom sådan verksamhet vid privat samfund och inrättning för vars kostnader statsbidrag kan betalas.

Lagen om utlandsstudier grundar sig på jämställande av examina. En högskoleexamen som har avlagts utomlands jämställs med en motsvarande, i Finland avlagd högskoleexamen som till området och nivån motsvarar examen i Finland. En utomlands avlagd högskoleexamen som har jämställts med en i Finland avlagd högskoleexamen medför samma behörighet för en tjänst som en i Finland avlagd högskoleexamen. Beslut om jämställande utfärdas av undervisningsministeriet.

2.3. Utländsk medborgares behörighet för offentlig tjänst

Genom en ändring år 1984 av 84 § Regeringsformen för Finland underlättades väsentligt utlänningars möjligheter att bli utnämnda till en offentlig tjänst. Enligt gällande lagstiftning kan en utlänning utnämnas till alla offentliga tjänster, om inte i lag stadgas eller med stöd av lag stadgas eller föreskrivs att endast en finsk medborgare kan utnämnas till en viss tjänst. Tjänster som kräver finskt medborgarskap är för närvarande de högsta tjänsterna inom statsförvaltningen, domartjänsterna och vissa tjänster som kräver avsevärt bruk av offentlig makt samt de viktigaste tjänsterna inom kommunalförvaltningen. De tjänster till vilka endast finska medborgare kan utnämnas anges i 84 § regeringsformen, 9 a § (725/89) statstjänstemannalagen, statsrådets beslut om utlännings behörighet för statlig tjänst (602/91), 7 a § (726/89) lagen om riksdagens tjänstemän och 74 a § (727/89) kommunallagen.

3. Syftet med och innehållet i direktiven

3.1. Rådets direktiv om en generell ordning för erkännande av examensbevis över behörighetsgivande yrkesutbildning på högre nivå som omfattar minst tre års studier (89/48/EEG)

Syftet med direktivet (nedan examensbevisdirektivet) är att för personer som har avlagt högskoleexamen eller annan yrkesexamen efter

utbildning på ungdomsstadiet underlätta rörligheten inom EES så, att de får sin utbildning erkänd för att kunna arbeta i en annan EES-stat som egenföretagare eller anställd. Direktivet inverkar inte på EES-staternas rätt att på det sätt de önskar fastställa de nationella behörighetsvillkoren för de yrken beträffande vilkas utövande det inte finns några författningar som gäller EES. Minimivån på behörigheten kan fastställas för dessa yrken. Direktivet har ingen inverkan på de nationella utbildningssystemen eller längden på examina.

Direktivet tillämpas på medborgare i EES-stater. Det gäller tillträdet till alla sådana reglerade yrkesuppgifter som kräver slutförande av en högskoleutbildning eller någon annan yrkesutbildning efter utbildning på ungdomsstadiet av minst tre års omfattning. Direktivet tillämpas dock inte på läkar-, tandläkar-, barnmorske-, provisors-, sjukskötare-, veterinär- och arkitektuppgifter, i fråga om vilka särskilda direktiv har utfärdats om erkännande av utbildning som ger färdighet för dessa yrken.

Enligt direktivets definition är en yrkesverksamhet reglerad, när utövandet av denna verksamhet eller en form därav i en medlemsstat direkt eller indirekt, på grund av lagar och andra författningar kräver avläggande av en examen.

Om värdlandet som villkor för utövandet av ett yrke ställer avläggande av en examen efter utbildning på ungdomsstadiet som omfattar minst tre års studier, måste en medborgare i en EES-stat på samma villkor som det egna landets medborgare ges rätt att utöva detta yrke, om han i en annan EES-stat har avlagt en till motsvarande yrkesverksamhet berättigande examen efter utbildning på ungdomsstadiet av minst tre års omfattning och dessutom yrkespraktik, om sådan krävs för uppnående av yrkeskompetens. Rätt att utöva ett yrke föreligger också med stöd av en utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet avlagd och av en annan EES-stat erkänd examen förutsatt att sökanden i tre års tid har utövat yrket i en EES-stat som har erkänt denna examen.

Om examen har avlagts i en sådan EES-stat som inte reglerar yrket i fråga, kan värdstaten kräva att personen i fråga under de senaste tio åren har utövat yrket som huvudsyssla i två års tid.

Om den examen som personen i fråga har avlagt är minst ett år kortare än den examen som krävs i värdlandet, kan av honom krävas

minst fyra års yrkeserfarenhet eller, såvida innehållet i den till yrket ledande utbildningen eller innehållet i yrkesverksamheten uppvisar väsentliga olikheter, kan som villkor för yrkesutövning ställas att sökanden genomgår ett lämplighetsprov eller en anpassningstid om högst tre år. Sökanden måste i allmänhet ges möjlighet att välja mellan lämplighetsprov och anpassningstid. Sökandens rätt att välja mellan lämplighetsprov och anpassningstid kan begränsas, ifall yrkesutövningen kräver noggrann kännedom om den nationella lagstiftningen och ifall det i yrkesverksamheten ständigt och i stor omfattning ingår rådgivning och bistånd som gäller den nationella lagstiftningen. Om avsikten är att av andra skäl begränsa rätten att välja, skall kommissionen underrättas härom på förhand, varefter den har möjlighet att inom tre månader fatta ett motsatt beslut.

Yrkeserfarenhet definieras i direktivet som det faktiska och lagliga utövandet av ifrågakarande yrke i en annan medlemsstat än värdstaten. Högst fyra år av sådan yrkeserfarenhet kan krävas. Den yrkeserfarenhet som krävs får dock vara högst dubbelt så lång som den utbildning som fattas, när denna gäller egentlig utbildning och högst lika lång som den utbildningstid som fattas, när denna brist gäller yrkespraktik.

Med anpassningstid avses enligt direktivet utövande av ett reglerat yrke i värdmedlemsstaten under en kvalificerad fackmans ansvar. Till handledd praktik kan dessutom fogas fortbildning. Denna praktiktid skall sedan bedömas. I direktivet krävs det att en behörig myndighet i värdmedlemsstaten fastställer de detaljerade bestämmelserna för anpassningstiden och bedömningen av den samt ställningen för den flyttare som skall övervakas.

Med lämplighetsprov avses enligt direktivet ett prov som endast gäller den sökandes yrkeskunnighet och som utförts av de behöriga myndigheterna i värdmedlemsstaten som syftar till att bedöma sökandens förmåga att utöva ett reglerat yrke i denna medlemsstat. Provet utarbetas så, att den utbildning som sökanden slutfört jämförs med motsvarande utbildning i värdstaten, på grundval av vilket det utarbetas en förteckning över ämnen som det är av väsentlig vikt att sökanden har kännedom om i utövandet av sitt yrke.

Enligt direktivet får kravet på yrkeserfarenhet och kravet på anpassningstid eller lämplighetsprov inte tillämpas samtidigt.

Enligt direktivet kan värdmedlemsstaten med stöd av reciprocitetsprincipen låta sökanden där, med hjälp av en kompetent fackman, slutföra den för yrket i fråga erforderliga utbildning och praktik som han inte har slutfört i sin ursprungsstat eller den stat han kommer från.

I direktivet krävs det att prövningen av en ansökan om att få utöva ett reglerat yrke skall ske så snabbt som möjligt och resultatet skall meddelas med ett motiverat beslut av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten senast fyra månader efter det att alla handlingar som gäller sökanden har framlagts. Detta beslut eller avsaknad därav skall kunna föras till domstol i enlighet med vad den nationella lagstiftningen föreskriver.

Enligt direktivet skall medlemsstaterna ange de behöriga myndigheter som har fullmakt att ta emot ansökningarna och fatta de beslut som avses i direktivet. Information om detta skall lämnas till de andra medlemsstaterna och till kommissionen. Varje medlemsstat skall utse en person som ansvarig för samordningen av de ovan nämnda myndigheternas verksamhet samt underrätta de andra medlemsstaterna och kommissionen om detta. Denna person skall ha till uppgift att verka för en enhetlig tillämpning av direktivet för alla ifrågakarande yrken. En till kommissionen knuten samordningsgrupp har bildats bestående av de samordnare som utsetts av varje medlemsstat eller deras ersättare och vars ordförande är en representant för kommissionen.

Vid godkännandet av examensbevisdirektivet konstaterade Europeiska gemenskapernas råd i ingressen till direktivet att en generell ordning för erkännande av högskoleexamina inte inverkar på tillämpningen av artikel 48.4 i Romfördraget. Således kan uppnåendet av behörighet för tjänster som förutsätter bruk av offentlig makt och som endast är förbehållna medborgare i det egna landet, lämnas utanför direktivets tillämpningsområde.

3.2. Rådets direktiv om det ömsesidiga erkännandet av utbildnings-, examens- och andra behörighetsbevis på arkitekturområdet, däribland åtgärder för att underlätta ett effektivt utnyttjande av etableringsrätten och friheten att tillhandahålla tjänster (85/384/EEG)

Direktivet syftar till att underlätta arkitek-

ters rörlighet inom Europeiska gemenskapernas område så, att en person som i en medlemsstat har avlagt arkitektexamen får rätt att utöva arkitektyrket i de andra medlemsstaterna. Direktivet gäller arkitektverksamhet i avlönad anställning, etableringsrätt och rätt att tillhandahålla tjänster. Direktivet tillämpas på medborgare i stater inom Europeiska gemenskaperna.

Enligt direktivet skall medlemsstaterna ömsesidigt erkänna sådana i en annan medlemsstat avlagda arkitektexamina som uppfyller de i direktivet uppställda kriterierna som gäller utbildningens längd och huvudsakliga innehåll. De examina som skall erkännas räknas upp i direktivet och i de tillkännagivanden som EG-kommissionen har utfärdat senare.

Syftet med direktivet är inte en samordning av utbildningskraven för arkitekter, så medlemsstaterna har ingen skyldighet att ordna sin arkitektutbildning i enlighet med de kriterier som fastställs i direktivet.

Direktiven har ändrats på grund av Spaniens och Portugals anslutning genom direktiven 85/614/EEG och 86/17/EEG.

4. Förslag

4.1. Allmänt

Eftersom de ovan nämnda direktiven såsom en del av EES-avtalet kommer att gälla Finland, och eftersom den gällande lagstiftningen i Finland strider mot direktivens bestämmelser, föreslås det att det stiftas en lag, genom vilken bestämmelserna i direktiven genomförs. Lagen om utlandsstudier skall, efter att den ovan nämnda lagen har trätt i kraft, gälla högskoleexamina som har avlagts eller erkänts någon annanstans än i en EES-stat samt högskoleexamina som har avlagts av andra än medborgare i EES-stater.

4.2. De viktigaste förslagen om erkännande av examina som har avlagts i EES-stater

4.2.1. Tillämpningsområde

De examina som avses i examensbevisdirektivet är i Finland högskoleexamina och yrkesutbildningsexamina på högre nivå av minst tre års omfattning samt institutstudier, vilkas gym-

nasiebaserade utbildning räcker minst tre år och eventuell yrkespraktik som krävs utöver examen.

Lagen skall gälla alla sådana examina efter utbildning på ungdomsstadiet som överensstämmer med definitionen. Den skall också tillämpas på licentiat- och doktorsexamina som avläggs i form av påbyggnadsexamina.

Lagen skall tillämpas när ovan nämnda behörighetsvillkor eller krav för utövande av yrke stadgas i lag eller genom en förordning eller har ställts genom en administrativ föreskrift.

Med stöd av denna lag kan inte erhållas behörighet för en sådan offentlig tjänst till vilken kan utnännas endast finska medborgare. Lagen tillämpas inte på tjänster och uppgifter inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och ortodoxa kyrkosamfundet i Finland.

Det föreslås att lagens tillämpningsområde begränsas så, att lagen inte tillämpas, om i annan lag eller genom förordning stadgas om den rätt att utöva ett yrke i Finland som en examen som har avlagts i en EES-stat medför. Lagen tillämpas således inte på advokat- eller CGR-revisorsyrkena. Utanför lagens tillämpningsområde står också läkar-, tandläkar-, veterinär-, provisors-, sjukskötar- och barnmorskeyrkena, som inte omfattas av examensbevisdirektivet. Utanför lagens tillämpningsområde står dessutom vissa andra yrken inom hälso- och sjukvården. De ändringar som direktivet kräver görs i respektive yrkesutövningslagstiftning.

Lagen tillämpas, vad beträffar examen efter utbildning på ungdomsstadiet som omfattar minst tre års studier, på de yrken där den yrkesutövningslagstiftning som gäller sådan utbildning inte innehåller några stadganden därom. T.ex. inom den tekniska branschen är det vanligt att som villkor för yrkesutövning stadgas att en examen som visar den kompetens som ifrågavarande uppgift kräver skall ha avlagts. Som krav för tillträde till en sådan tjänst stadgas högskoleexamen eller motsvarande. Som exempel kan nämnas ledare av elarbeten samt övervakare av industriell hantering och lagring av farliga kemikalier.

Sådana inom EES avlagda examina som lagen tillämpas på skall definieras med hjälp av begreppet "examensbevis". Examensbevis definieras i enlighet med direktivets bestämmelser.

4.2.2. Tilläggskrav

I lagen skall stadgas om de tilläggskrav som enligt direktivet kan ställas, dvs. krav på yrkeserfarenhet, anpassningstid och lämplighetsprov.

Om den utbildning som krävs i Finland är minst ett år längre än den utbildning som har slutförts i en annan EES-stat, kan det krävas att sökanden skall ha yrkeserfarenhet.

Om den utbildning som krävs i Finland väsentligt avviker från sådan utbildning som slutförts i en annan EES-stat, eller om uppgifterna i det yrke som den i en annan EES-stat slutförda utbildningen har gjort sökanden kompetent för väsentligt avviker från uppgifterna i motsvarande yrke i Finland, kan av sökanden krävas att han slutför en anpassningstid om högst tre år eller genomgår ett lämplighetsprov. En jämförelse kan alltså ske både av examensinnehållet och av innehållet i de uppgifter som ifrågavarande tjänst, uppgift eller yrke består av.

Den anpassningstid som avses i direktivet påminner till sin karaktär om handledd och övervakad praktik. Innehållet i anpassningstiden fastställs från fall till fall. Slutförandet av anpassningstiden sker på personens eget ansvar, och myndigheterna har ingen skyldighet att ordna t.ex. praktikplats.

Om en sökande åläggs att genomgå ett lämplighetsprov, skall också en myndighet som ordnar provet anvisas. T.ex. högskolorna kan vara de myndigheter som ordnar provet. Lämplighetsprovet skall vara avgiftsbelagt.

Utgångspunkten är att examina som har avlagts i en annan EES-stat i så stor utsträckning som möjligt skall erkännas i Finland utan att de tilläggskrav som direktivet ställer krävs. Undervisningsministeriet skall vid behov bestämna om tilläggskrav. Genom förordning skall stadgas om sådana tjänster, uppgifter och yrken i fråga om vilka en obligatorisk anpassningstid eller ett obligatoriskt lämplighetsprov kan fastställas, så att sökandens rätt att välja begränsas.

4.2.3. Komplettering av utbildning

Även om den bestämmelse i examensbevisdirektivet som gäller komplettering av utbildning inte är förpliktande, är det dock motiverat att stadga om att det skall tillåtas att den

praktik som behövs för uppnående av yrkeskompetens får fullföljas i Finland. Härvid kan t.ex. en person som vill ha läraruppgifter, efter att ha genomgått utbildning i en EES-stat, slutföra den auskultering som krävs i Finland.

4.2.4. Ansökningsförfarande och ändringsökande

Avsikten är att det erkännande av examina på grundval av ansökan som direktivet kräver skall ordnas så, att undervisningsministeriet fattar beslut om den behörighet för en tjänst eller uppgift som examina i EES-stater ger, och den myndighet som beviljar rätt till utövande av ifrågavarande yrke fattar beslut om rätten att utöva ett yrke med stöd av dessa examina. Ett med avseende på behörighetsvillkoren centraliserat system är åtminstone i inledningskedet nödvändigt, eftersom tillämpningen av stadgandena berör flera myndigheter, bl.a. alla kommuner. Ett centraliserat system är också med tanke på sökandena en entydig lösning och det garanterar att sökandena behandlas jämlikt t.ex. när de tilläggskrav som lagen möjliggör ställs.

Med avvikelser från det centraliserade systemet skall genom förordning kunna stadgas om en högskolas rätt att vid besättande av en tjänst vid högskolan besluta om den behörighet som ett examensbevis ger när undervisningsministeriet inte har fattat beslut om den behörighet som examen ger.

Från undervisningsministeriet skall begäras beslut om vilken behörighet ifrågavarande examensbevis ger. Ansökningsförfarandet kan förklaras t.ex. med hjälp av en särskild blankett. På grundval av ansökan avgör undervisningsministeriet för det första, om det är fråga om ett sådant examensbevis som lagen skall tillämpas på. I undervisningsministeriets beslut skall verifieras den behörighet som ifrågavarande examensbevis medför. I första hand skall behörigheten verifieras på en allmän nivå, dvs. t.ex. så, att examensbeviset medför behörighet för sådana tjänster och uppgifter beträffande vilka krav på högskoleexamen är ett behörighetsvillkor. Behörigheten kan dock också fastställas för en sådan tjänst eller uppgift där ett behörighetsvillkor är en namngiven examen, ifall sökanden så önskar och förutsättningar för detta föreligger. I undervisningsministeriets beslut skall vidare fastställas de eventuella

tilläggskrav som sökanden måste uppfylla för att nå en viss behörighet. Tilläggskraven skall gälla erhållande av den behörighet som avses i beslutet, och dessa krav kan inte ställas på nytt för erhållande av samma behörighet.

Beslut om de ansökningar som gäller utövande av ett yrke fattas av den myndighet som enligt berörda stadganden beviljar rätt att utöva ifrågavarande yrke. Denna myndighet kan vid behov begära utlåtande av undervisningsministeriet i ärendet.

Vid beredningen av beslutet bistås undervisningsministeriet av en delegation, i vilken de behövliga sakkunnignivåerna finns företrädade. Delegationen avger vid behov utlåtanden till undervisningsministeriet om den behörighet för en tjänst eller uppgift som examina i EES-stater medför. Närmare stadganden om delegationen utfärdas genom förordning. Avsikten är att det vid undervisningsministeriet tillsätts en ny delegation samtidigt som delegationen för utlandsstudier, om vilken det stadgas i lagen och förordningen, om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför, upphör. Den delegation som skall tillsättas skall behandla både den tjänstebehörighet som examina i EES-stater medför och sådana ärenden som gäller det i lagen om utlandsstudier avsedda jämställandet av högskolestudier som slutförts utomlands.

Ändring i myndigheternas beslut kan i allmänhet sökas enligt lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Detta är möjligt också i fråga om beslut om erkännande av examina. Eftersom direktivet kräver att avsaknad av beslut skall kunna föras till domstol, bör även stadgas om detta.

4.2.5. Arkitektexamina

Finland har ingen särskild lagstiftning som gäller utövande av arkitektyrket. I vissa fall har dock arkitekt- eller byggnadsarkitektexamen stadgats som behörighetsvillkor för en tjänst. Till denna del skall direktivet om arkitektexamina genomföras så, att de examina som räknas upp i direktivet och i de meddelanden som givits med stöd av direktivet medför behörighet till dessa tjänster. Det är ändamålsenligast att ett stadgande om detta tas in i den föreslagna lagen, varmed det allmänna direktivet om erkännande av examina genomförs.

5. Ärendets beredning

5.1. Beredning

Undervisningsministeriet tillsatte den 5 juni 1991 en arbetsgrupp, som hade till uppgift att utreda vilken yrkesverksamhet examensbevisdirektivet skall omfatta i Finland och vad som stadgas om denna yrkesverksamhet samt framlägga förslag till de lagändringar som, vid behov i form av regeringspropositioner, behövs för genomförande av direktivet. Dessutom skulle arbetsgruppen framlägga ett förslag till hur erkännandet av andra än EES-medborgares utbildning eller någon annanstans än inom EES-området slutförd utbildning skall ordnas.

Arbetsgruppen avlät sin promemoria till undervisningsministeriet den 16 april 1992 (Promemorior av undervisningsministeriets arbetsgrupper 1992:14). Föreliggande proposition grundar sig på arbetsgruppens promemoria och de utlåtanden som avgivits om den.

5.2. Remissinstanser

Utkastet till propositionen har sänts på remiss till statsrådets kansli och ministerierna, Kommunala arbetsmarknadsverket, Akava ry, Finlands Fackförbunds Centralorganisation, Finlands Tekniska Funktionärsorganisationers Centralförbund rf, Tjänstemannaorganisationernas Centralförbund TOC rf och Arbetsgivarnas i Finland Centralförbund (AFC).

De anmärkningar om vissa punkter som framförts i remissvaren har i mån av möjlighet beaktats då propositionen har fått sin slutliga utformning.

6. Propositionens verkningar

Propositionen bedöms inte ha några betydande ekonomiska eller administrativa verkningar. Antalet ansökningar om erkännande av studier som slutförts utomlands torde öka, vilket åsamkar undervisningsministeriet extra arbete. Å andra sidan minskas arbetsmängden av att förfarandet med jämställande i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför förenklas. Det internationella samarbetet i samband med införandet av en generell ordning för erkännande av examina förorsakar nya uppgifter och uppskattningsvis 100 000 mk i årliga merkostnader.

Propositionen har en avsevärd inverkan på de möjligheter som medborgarna i EES-staterna har att få sin examen erkänd i Finland. Särskilt positivt inverkar propositionen på de möjligheter som uppstår för finska medborgare som har avlagt en examen i en EES-stat att söka sig till tjänster och uppgifter inom den offentliga förvaltningen.

7. Propositionens beroende av andra propositioner

Propositionen har samband med regeringens proposition med förslag godkännande av vissa bestämmelser i de avtal som gäller upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (RP 95/1992 rd).

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1. Lag om erkännande av examensbevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

1 §. *Tillämpningsområde.* Paragrafen innehåller lagens tillämpningsområde på ett allmänt plan. Med en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) avses en stat, där EES-avtalet tillämpas. Lagen tillämpas också på sådan utbildning som en finsk medborgare har slutfört någon annanstans än i Finland. Utbildningen skall omfatta minst tre års studier så, att den föreskrivna studietiden uppfyller detta krav. Utbildningen kan också vara deltidstudier, om den motsvarar utbildning på heltid om minst tre år. Med utbildning på ungdomsstadiet avses i Finland gymnasium eller yrkesutbildning efter grundskolan.

2 §. *Behörighet för en tjänst eller uppgift.* I 1 mom. stadgas om den behörighet för en tjänst eller uppgift som en i lagen avsedd utbildning eller praktik medför. Vad beträffar den utbildning eller praktik som medför behörighet hänvisas till det examensbevis som definieras i 4 §. Med uppgift avses en uppgift i arbetsavtalsförhållande. En tjänst eller uppgift kan vara en tjänst eller uppgift hos staten, en kommun eller ett kommunalförbund eller vid ett offentligrättsligt samfund eller en inrättning. Med uppgift kan också avses ett privat arbetsavtalsförhållande. Kravet är att behörighetsvillkoret för en tjänst eller uppgift stadgas i lag eller genom förordning eller bestäms t.ex. i en kommunal instruktion eller genom ett beslut av kommunfullmäktige eller förbundsfullmäktige.

I 1 mom. fastställs de examina som krävs för behörighet för en tjänst i Finland och på vilka

lagen tillämpas. Den praktik som eventuellt krävs utöver en examen avser t.ex. att det för en lärartjänst i regel krävs att auskultering har slutförts.

Lagen gäller endast behörighetsvillkor i form av examina och praktik, och inverkar inte på eventuella andra behörighetsvillkor.

I 2 mom. har från lagens tillämpningsområde uteslutits de offentliga tjänster till vilka kan utnämnas endast finska medborgare. Inte heller en finsk medborgare, som har avlagt en examen som avses i denna lag, erhåller med stöd av denna lag behörighet för en ovan nämnd tjänst. En finsk medborgare har dock möjlighet att få en sådan tjänst genom att ansöka om att den högskoleexamen han har avlagt skall jämföras på det sätt som stadgas i lagen om den tjänstbehörighet som högskolestudier utomlands medför.

Enligt 3 mom. tillämpas lagen inte på tjänster eller uppgifter inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och ortodoxa kyrkosamfundet i Finland.

3 §. *Rätt att utöva ett yrke.* I 1 mom. stadgas om den rätt att utöva ett yrke som sådan examen och praktik som avses i lagen medför. I övrigt gäller i tillämpliga delar vad som sägs ovan i motiveringen till 2 § 1 mom.

I 2 mom. har från lagens tillämpningsområde uteslutits de yrken beträffande vilka det i de författningar som gäller dessa yrken stadgas särskilt om den rätt att utöva ett yrke som de examina som avses i lagen och som har avlagts i en EES-stat medför.

4 §. *Examenbevis.* I paragrafen definieras det för lagens tillämpning centrala begreppet examensbevis. I punkterna 1—5 definieras de olika fall som enligt direktivet kan komma i fråga. Den i paragrafen åsyftade behöriga myndighe-

ten i en EES-stat förordnas med stöd av lagstiftningen i vederbörande stat. Det behörighetsbevis som avses i denna paragraf kan vara ett examensbevis, intyg eller annat behörighetsbevis eller en samling av sådana handlingar. Med undantag av det fall som nämns i 2 punkten skall utbildning som påvisas med examensbevis i huvudsak ha slutförts inom EES.

I de fall som nämns i 1—3 punkten är tjänsterna, uppgifterna eller yrkena reglerade, dvs. kräver en examen i den stat som har beviljat eller erkänt examensbeviset. Härvid skall, av examensbeviset eller i övrigt, utöver examen och eventuell praktik dessutom framgå att innehavaren av examensbeviset i den EES-staten är behörig för motsvarande tjänst, uppgift eller yrke som avses i 2 och 3 §§.

Punkt 1 gäller utbildning och praktik som har slutförts i en EES-stat.

Punkt 2 gäller någon annanstans än i en EES-stat slutförd utbildning, som av någon EES-stat har erkänts vara på samma nivå som den utbildning som avses i 1 punkten. Härvid krävs dessutom att sökanden har yrkeserfarenhet om minst tre år med intyg från den stat som har erkänt examensbeviset. Med yrkeserfarenhet avses härvid verksamhet uttryckligen i ifrågavarande tjänst, uppgift eller yrke.

Punkt 3 gäller annan än inom EES slutförd utbildning, som av någon EES-stat har erkänts vara på samma nivå som den utbildning och praktik som nämns i 1 punkten. Motsvarande bestämmelse i direktivet beror på de olika utbildningssystemen i olika stater.

I 4 och 5 punkten är det fråga om fall, där den EES-stat i vilken examen har avlagts och den eventuella praktiken har fullföljts inte reglerar ifrågavarande tjänst, uppgift eller yrke. Enligt direktivet krävs det i sådana fall att personen i fråga under de senaste tio åren har utövat ifrågavarande yrke som huvudsyssla i två år i en medlemsstat som inte reglerar yrket.

Det är dock inte motiverat att ett sådant krav ställs, eftersom det leder till att det när det är fråga om behörighet för en tjänst eller uppgift blir väsentligt svårare att erkänna examina som finska medborgare har avlagt i EES-stater, eftersom de måste stanna utomlands för att få sin examen erkänd i Finland.

Punkt 4 gäller utbildning och praktik som har slutförts i en EES-stat.

Punkt 5 gäller sådan inom EES slutförd utbildning som av någon EES-stat har erkänts

vara på samma nivå som den utbildning som nämns i 4 punkten. Härvid krävs det att denna stat har underrättat de andra EES-staterna om erkännandet.

5 §. *Tilläggskrav på grundval av utbildningens längd.* I denna paragraf stadgas om möjligheten att ställa tilläggskrav på basis av utbildningens längd. Om omfattningen av en utbildning som i Finland krävs för en tjänst, en uppgift eller ett yrke är minst ett år längre än en utbildning som har slutförts i en annan EES-stat, kan av innehavaren av examensbeviset krävas yrkeserfarenhet. Med yrkeserfarenhet avses verksamhet i ifrågavarande tjänst, uppgift eller yrke i någon EES-stat. I paragrafen stadgas de maximala längderna på den yrkeserfarenhet som krävs. Såvida den utbildningstid som fattas gäller egentlig utbildning, kan yrkeserfarenhet krävas högst två gånger den utbildningstid som fattas, och när det är fråga om praktik som fattas, högst lika mycket som längden på denna praktiktid.

6 §. *Tilläggskrav med hänsyn till utbildnings och uppgifternas innehåll.* I paragrafen stadgas om möjligheten att ställa tilläggskrav på grundval av skillnaden mellan utbildningens innehåll och uppgifternas innehåll. Enligt paragrafen jämförs antingen innehållet i en utbildning som slutförts i en EES-stat med den utbildning som krävs i Finland, eller så jämförs uppgiftsinnehållet i den tjänst, den uppgift eller det yrke som den sökande har fått yrkeskompetens för eller utexaminerats för i EES-staten i fråga med uppgiftsinnehållet i motsvarande tjänst, uppgift eller yrke i Finland. I det senare fallet krävs det att också i sökandens utbildning saknas beredskap för de uppgifter som i Finland hör till utövandet av hans yrke eller till skötseln av en tjänst eller uppgift och beträffande vilka den utbildning som krävs i Finland innehåller förberedelser för dessa tjänster eller uppgifter. Förutsättningen för att tilläggskrav skall kunna ställas är att skillnaderna är väsentliga. Denna väsentlighet avgörs från fall till fall. Såsom tilläggskrav kommer anpassningstid och lämplighetsprov i fråga.

Enligt 2 mom. kan sökanden välja mellan anpassningstid och lämplighetsprov. Genom förordning stadgas de tjänster, uppgifter och yrken som kräver obligatorisk anpassningstid eller obligatoriskt lämplighetsprov, eftersom det härvid är fråga om specialfall. Avsikten är att ett obligatoriskt lämplighetsprov skall stad-

gas för sådana tjänster där behörighetsvillkor är juris kandidatexamen.

Genom 3 mom. förhindras att de i 5 och 6 §§ stadgade tilläggskraven ställs samtidigt.

Enligt 4 mom. skall anpassningstiden och lämplighetsprovet definieras genom förordning. Definitionerna skall motsvara examensbevisdirektivets definitioner. För lämplighetsprovet skall uppbäras en avgift.

7 §. *Komplettering av utbildning.* Enligt denna paragraf kan det godkännas att sådan praktik som i en EES-stat krävs för yrkeskompetens, t.ex. auskultering, skall fullföljas i Finland. Enligt examensbevisdirektivet iaktas i ett sådant fall reciprocitetsprincipen.

8 §. *Avgörande av behörighet.* I paragrafens 1 mom. stadgas om avgörandet av den behörighet som de i lagen avsedda examensbevisen medför. Ärendet avgörs av undervisningsministeriet. Undervisningsministeriet skall dock inte avgöra behörigheten för sådana tjänster, där den examen som utgör behörighetsvillkoret förutsätter rätt till utövande av ett visst yrke. Behörighet för en sådan tjänst uppnås så, att sökanden hos en behörig myndighet ansöker om rätt att utöva ifrågavarande yrke.

I 2 mom. stadgas om vem som kan inlämna ansökan och om de utredningar som skall fogas till ansökan. Avsikten är att närmare stadganden om ansökningsförfarandet skall utfärdas genom förordning.

Enligt 3 mom. kan genom förordning stadgas att en högskola har rätt att vid besättande av en tjänst vid högskolan besluta om den behörighet som ett examensbevis medför när sökanden inte har ett beslut som nämns i 1 mom. Ett sådant stadgande skall tas in i förordningen om behörighetsvillkor och uppgifter för högskolornas personal.

9 §. *Beslut om behörighet.* I denna paragraf stadgas om innehållet i undervisningsministeriets beslut om behörighet. Den behörighet för en tjänst eller uppgift som ett examensbevis medför fastställs i första hand så, att behörighet erhålls för en sådan tjänst eller uppgift för vilken behörighetsvillkor är institutexamen, högskoleexamen, högre högskoleexamen eller licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen. Av särskilda skäl kan den behörighet som ett examensbevis medför fastställas så, att behörighet uppnås för en sådan tjänst eller uppgift vars behörighetsvillkor är en viss, namngiven examen, t.ex. någon yrkesutbildningsexamen på högre nivå. Sökan-

den skall i sin ansökan framföra en uttrycklig begäran om sådan behörighet. Härvid kan vid behov de stadgade tilläggskraven användas.

I 2 mom. stadgas om maximitiden för behandlingen av en ansökan. Om det t.ex. blir nödvändigt att komplettera en ansökan, anses den föreskrivna tiden börja när tilläggsutredningen har inkommit till undervisningsministeriet.

10 §. *Arkitektexamina.* Denna paragraf innehåller ett specialstadgande som gäller arkitekter. Enligt paragrafen fastställer undervisningsministeriet de i EES-staten avlagda examina som medför behörighet till sådana tjänster och uppgifter för vilka behörighetsvillkor är arkitekt- eller byggnadsarkitektexamen. I praktiken är det sådana examina som finns uppräknade i direktivet om erkännande av arkitektexamina samt i de meddelanden som givits med stöd av direktivet.

11 §. *Avgörande av rätten att utöva ett yrke.* I denna paragraf stadgas om avgörandet av rätten att utöva ett yrke. I dessa fall iaktas det förfarande som stadgas i den lagstiftning som gäller ifrågavarande yrke.

I 2 mom. finns ett stadgande motsvarande 9 § 2 mom. om behandlingstiden och avsaknaden av beslut.

12 §. *Ändringssökande.* I denna paragraf stadgas om ändringssökande. I 1 mom. hänvisas till lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden. Till beslut som ministeriet har fattat skall fogas besvärundervisning. Enligt 2 mom. kan sökanden anföra besvär om ett beslut inte har givits inom den utsatta tiden. Besvären avses då gälla ett anslagsbeslut med anledning av ansökan. Denna besvärsmöjlighet inverkar inte på myndighetens skyldighet att avgöra saken inom utsatt tid.

13 §. *Delegationen.* Denna paragraf innehåller ett stadgande om delegationen och dess uppgifter. Närmare stadganden om delegationen utfärdas genom förordning.

14 §. *Närmare stadganden.* Närmare stadganden om verkställigheten av lagen skall kunna utfärdas genom förordning.

15 §. *Ikraftträdande.* I denna paragraf ingår lagens ikraftträdelsestadgande. Lagen skall också gälla sådana examensbevis som har utfärdats innan lagen träder i kraft. Lagen har ingen inverkan på behörighet som uppnåtts eller rätt att utöva yrke som erhållits innan lagen träder i kraft.

1.2. Lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

4 §. *Jämställande.* I denna paragraf stadgas om jämställande av examina. Enligt förslaget skall högskoleexamina som har avlagts utomlands i första hand jämföras med lägre eller högre högskoleexamen eller med licentiat- eller doktorsexamen som avläggs som påbyggnadsexamen och endast av särskilda skäl med en viss, namngiven högskoleexamen. Förfarandet enligt gällande lag är det motsatta. Ändringen förenklar avsevärt jämförandet av examina, eftersom det i allmänhet inte längre kommer att vara nödvändigt att undersöka hur examensområdena motsvarar varandra.

5 §. *Grunder för jämförande av examina.* I denna paragraf stadgas om grunderna för jämförande av examina. På grund av att förfarandet för jämförande har ändrats, stadgas i 1 mom. om jämförande av examina på grundval av examensnivån och i 2 mom. på grundval av examensnivån och -området.

8 §. *Beslut om jämförande.* I denna paragraf stadgas om beslut om jämförande. Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 3 mom., enligt vilket den som ansöker om beslut om jämförande i sin ansökan skall framföra det särskilda skäl, på grund av vilket den högskoleexamen han har avlagt bör jämföras med en viss, namngiven högskoleexamen.

10 §. *Delegation.* Paragrafen föreslås att upphävas som onödig.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Med stöd av lagen om erkännande av exa-

mensebevis som har tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall en förordning om erkännande av examensebevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet utfärdas. Genom förordningen skall stadgas om ansökningsförfarandet, fastställas anpassningstid och lämplighetsprov, stadgas om de tjänster, uppgifter och yrken i vilka sökanden kan åläggas ett obligatoriskt lämplighetsprov eller en obligatorisk prøvotid samt utfärdas stadganden som rör delegationen.

Med stöd av ovan nämnda lag kommer undervisningsministeriet att ge ett beslut om de inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet avlagda arkitektexamina som i Finland medför behörighet för tjänster, för vilka behörighetsvillkor är arkitekt- eller byggnadsarkitektexamen.

På grund av ändringen av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför skall de ändringar som den kräver göras i förordningen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför. På grund av ändringen av förfarandet med jämförande ändras förordningens stadganden om jämförande på motsvarande sätt. Förordningens stadganden om delegationen för utlandsstudier upphävs.

3. Ikraftträdande

Lagarna avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om erkännande av examensbevis som tilldelats medborgare i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet**

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Tillämpningsområde

I denna lag stadgas om den behörighet för en tjänst eller uppgift och den rätt att utöva ett yrke som följer av en högre utbildning av minst tre års omfattning, efter utbildning på ungdomsstadiet som en medborgare i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) har slutfört.

2 §

Behörighet för en tjänst eller uppgift

Då som behörighetsvillkor för en tjänst eller uppgift i Finland föreskrivs minst en treårig högskoleexamen eller yrkesutbildningsexamen på högre nivå eller en institutexamen, för vilken utbildningen efter gymnasiet är av minst tre års omfattning, samt eventuell praktik utöver examen, ger en examen och praktik som påvisats med ett examensbevis som avses i denna lag samma behörighet som en i Finland avlagd examen och i Finland fullföljd praktik.

Med stöd av denna lag kan behörighet inte erhållas för en sådan offentlig tjänst till vilken endast finska medborgare kan utnämnas eller väljas.

Denna lag tillämpas inte på tjänster och uppgifter inom den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och ortodoxa kyrkosamfundet i Finland.

3 §

Rätt att utöva ett yrke

Då det för utövning av ett yrke i Finland krävs minst en treårig högskoleexamen eller yrkesutbildningsexamen på högre nivå eller en institutexamen, för vilken utbildningen efter gymnasiet är av minst tre års omfattning, samt eventuell praktik utöver examen, skall en sådan medborgare i en EES-stat som innehar ett examensbevis enligt denna lag beviljas rätt att utöva yrket på samma villkor som den som har avlagt en examen eller fullföljt praktik i Finland.

Denna lag tillämpas inte, om det i någon annan lag eller förordning stadgas om den rätt att utöva yrke i Finland som en minst treårig högre utbildning efter utbildning på ungdomsstadiet medför.

4 §

Examensbevis

Examensbevis som avses i denna lag är

1) ett av en behörig myndighet i en annan EES-stat än Finland utfärdat behörighetbevis, som utvisar att den som har mottagit beviset i en EES-stat har slutfört en minst treårig utbildning vid en högskola eller någon annan läroinrättning på motsvarande nivå samt vid behov utöver studierna har fullföljt erforderlig praktik, och som utvisar att bevisets mottagare i denna stat är behörig för en tjänst, en uppgift eller ett yrke som avses i 2 och 3 §§,

2) ett behörighetbevis som utfärdats för utbildning som avses i 1 punkten och som slutförts någon annanstans än i en EES-stat, om någon annan EES-stat än Finland har erkänt detta behörighetbevis så, att dess mottagare i denna stat har behörighet för en tjänst, en uppgift eller ett yrke som avses i 2 och 3 §§ och dess mottagare dessutom har tre års arbetserfarenhet enligt intyg från den stat som har erkänt behörighetbeviset,

3) ett av en behörig myndighet i en annan EES-stat än Finland utfärdat behörighetbevis, om det har utfärdats för utbildning som slutförts i en EES-stat och en behörig myndighet i den stat som har utfärdat behörighetbeviset har erkänt att detta bevis är på samma nivå som ett sådant examensbevis som avses i 1 punkten samt att dess mottagare i denna stat är behörig för en tjänst, en uppgift eller ett yrke som avses i 2 och 3 §§,

4) ett av en behörig myndighet i en annan EES-stat än Finland utfärdat behörighetbevis, som visar att dess mottagare i denna stat vid en högskola eller någon annan läroinrättning på samma nivå har slutfört en minst treårig examen samt vid behov har fullföljt erforderlig

praktik, och fått färdigheter i en tjänst, en uppgift eller ett yrke som avses i 2 och 3 §§ och för vilka i denna stat inte krävs avläggandet av en examen,

5) i ett sådant fall som avses i 4 punkten även ett behörighetbevis, om det har utfärdats över utbildning som har slutförts i en EES-stat och om en annan EES-stat än Finland erkänner att utbildningen är på samma nivå som ett examensbevis enligt 4 punkten, förutsatt att övriga EES-staterna har underrättats om erkännandet.

5 §

Tilläggskrav på grundval av utbildningens längd

Om den utbildning som ingår i ett examensbevis enligt 4 § och den praktik som krävs därutöver är minst ett år kortare än den utbildning och praktik som krävs i Finland, kan utöver ett examensbevis krävas att mottagaren i en EES-stat har skött en tjänst eller uppgift som avses i 2 § eller har utövat ett yrke som avses i 3 §. Den tid som krävs får dock inte vara längre än två gånger den utbildningstid som fattas, då den utbildningstid som fattas avser högre utbildning efter utbildning på ungdomsstadiet, och inte längre än den utbildningstid som fattas, då den utbildningstid som fattas gäller yrkespraktik.

6 §

Tilläggskrav med hänsyn till utbildningens och uppgifternas innehåll

Då den utbildning som i Finland krävs för en tjänst, en uppgift eller ett yrke väsentligt avviker från den utbildning som framgår av ett examensbevis enligt 4 §, eller då arbetsuppgifterna i tjänsten, uppgiften eller yrket i Finland avviker från uppgifterna i det yrke som mottagaren av examensbeviset har kompetens för eller som han har utbildats för, och denna skillnad är väsentlig, kan utöver examensbevis krävas att dess mottagare slutför en anpassningstid om högst tre år eller genomgår ett lämplighetsprov.

Sökanden kan välja mellan anpassningstid och lämplighetsprov. Obligatorisk anpassningstid eller obligatoriskt lämplighetsprov kan beskrivas för tjänster, uppgifter och yrken om vilka stadgas genom förordning, då i dessa krävs noggrann kännedom om lagstiftningen i Finland och i vilka ständigt och i stor omfatt-

ning ingår rådgivning och bistånd som gäller lagstiftning eller för vilkas del någon annan grundad anledning därtill föreligger.

Anpassningstid eller lämplighetsprov kan inte krävas, om det av mottagaren av ett examensbevis krävs sådan yrkeserfarenhet som nämns i 5 §.

Genom förordning stadgas närmare om anpassningstid och lämplighetsprov.

7 §

Komplettering av utbildning

Om det för erhållande av behörighet för en tjänst, en uppgift eller ett yrke som avses i 2 och 3 §§ i den EES-stat som har utfärdat examensbeviset utöver en examen krävs praktik kan det godkännas att sådan praktik fullföljs i Finland.

8 §

Avgörande av behörighet

Undervisningsministeriet fattar på ansökan beslut om den behörighet för en tjänst eller uppgift som ett examensbevis enligt denna lag medför, utom till den del behörighetsvillkor för en tjänst eller uppgift är rätt enligt 11 § eller med stöd av lag eller förordning som avses i 3 § 2 mom. utöva yrke.

Ansökan kan göras av en sådan medborgare i en EES-stat som har ett examensbevis som avses i 4 §. Sökanden skall tillställa undervisningsministeriet de utredningar som behövs för behandlingen av ansökan.

Genom förordning kan stadgas om en högskolas rätt att vid besättande av en tjänst vid högskolan besluta om den behörighet som ett examensbevis medför när ett sådant beslut beträffande sökanden som avses i 1 mom. inte finns.

9 §

Beslut om behörighet

Den behörighet som ett examensbevis medför fastställs i första hand så, att examensbeviset ger behörighet för en tjänst eller uppgift för vilken behörighetsvillkor är institutexamen, högskoleexamen, högre högskoleexamen eller licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen. Av särskilda skäl kan behörigheten fastställas så, att ett examensbevis ger behörighet för en tjänst eller uppgift för

vilken behörighetsvillkor är en viss, namngiven examen. I ett beslut om behörighet fastställs vid behov de tilläggskrav som avses i 5 och 6 §§.

Beslut skall ges inom fyra månader efter att ansökan och kompletterande utredning har tillställts undervisningsministeriet.

10 §

Arkitektexamen

Undervisningsministeriet fastställer de i EES-stater utfärdade examensbevis som ger behörighet för en tjänst eller uppgift för vilken behörighetsvillkor är arkitekt- eller byggnadsarkitektexamen.

11 §

Avgörande av rätten att utöva ett yrke

Beslut om rätten att utöva ett yrke i Finland med stöd av examensbevis som avses i denna lag fattas av den myndighet som beviljar rätt att utöva yrket i fråga.

Beslut om ansökan som gäller utövande av ett yrke skall fattas inom fyra månader efter att ansökan och kompletterande utredning har tillställts myndigheten.

12 §

Ändringssökande

Om ändringssökande i beslut som avses i denna lag gäller vad som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50). Till beslut som ministeriet har fattat med stöd av 9 eller 11 §§, skall fogas besvärkundervisning.

Om ett beslut i strid med 9 § 2 mom. eller 11 § 2 mom. inte har givits inom den utsatta tiden, kan sökanden anföra besvär. Besvären anses då gälla ett avslagsbeslut med anledning av ansökan. Besvär kan anföras tills ett beslut

med anledning av ansökan har givits. Besvärinstansen skall underrättas av den i 9 eller 11 §§ avsedda myndigheten om att beslutet har givits. I fråga om anförande och behandlingen av besvär som avses i detta moment gäller i övrigt vad som stadgas i 1 mom.

13 §

Delegationen

Vid undervisningsministeriet finns en delegation, som vid behov ger utlåtanden till undervisningsministeriet om den behörighet för en tjänst eller uppgift som de examensbevis som avses i denna lag medför. Delegationen ger också vid behov utlåtanden till undervisningsministeriet om det jämställande av högskolestudier som avses i lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/86) samt utför, enligt vad som stadgas i förordning eller bestäms av undervisningsministeriet, andra uppgifter som är förknippade med erkännandet av examina.

14 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om tillämpningen av denna lag utfärdas genom förordning.

15 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Denna lag tillämpas även på examensbevis som har utfärdats innan lagen träder i kraft.

Denna lag inverkar inte på en sådan behörighet eller rätt att utöva yrke som har uppnåtts innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför**

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 11 juli 1986 om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/86) 10 §,
ändras 4 § 2 mom. och 5 § 1 och 2 mom. samt
fogas till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 28 juli 1989 (729/89), ett nytt 3 mom. som följer:

4 §

Jämställande

 En högskoleexamen som har avlagts utomlands jämställs i första hand med en lägre eller högre högskoleexamen i Finland eller med en licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen, och endast av särskilda skäl med en viss, namngiven högskoleexamen. Om jämställande av examina stadgas närmare genom förordning.
 -----

5 §

Grunder för jämställande av examina

Med en i Finland avlagd lägre eller högre högskoleexamen eller licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen

jämställs en utomlands avlagd högskoleexamen på motsvarande nivå som en examen av nämnda slag.

Med en viss, namngiven högskoleexamen jämställs en utomlands avlagd högskoleexamen på motsvarande nivå och inom motsvarande område.
 -----

8 §

Beslut om jämställande

 I ansökan skall även anföras det särskilda skäl, med stöd av vilket sökandens studier skall jämföras med en viss, namngiven högskoleexamen i Finland.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Helsingfors den 23 oktober 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Finansminister *Iiro Viinanen*

Lag

om ändring av lagen om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen den 11 juli 1986 om den tjänstebehörighet som högskolestudier utomlands medför (531/86) 10 §,
ändras 4 § 2 mom. och 5 § 1 och 2 mom. samt
fogas till 8 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lag av den 28 juli 1989 (729/89), ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

Jämställande

Högskoleexamen som avlagts utomlands jämfställs med viss, namngiven högskoleexamen i Finland eller, om detta inte är möjligt, generellt med lägre eller högre högskoleexamen eller med licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen. Om jämfställande av examen mera i detalj stadgas genom förordning.

En högskoleexamen som har avlagts utomlands jämfställs i första hand med en lägre eller högre högskoleexamen i Finland eller en med licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen, och endast av särskilda skäl med en viss, namngiven högskoleexamen. Om jämfställande av examina stadgas närmare genom förordning.

5 §

Grunder för jämfställande av examina

Med viss, i Finland avlagd namngiven högskoleexamen jämfställs utomlands avlagd högskoleexamen som till nivån och området motsvarar examen i Finland.

Med lägre eller högre högskoleexamen eller licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen jämfställs utomlands avlagd högskoleexamen som till sin nivå motsvarar ovan nämnd examen.

5 §

Grunder för jämfställande av examina

Med en i Finland avlagd lägre eller högre högskoleexamen eller licentiat- eller doktorsexamen som avläggs såsom påbyggnadsexamen jämfställs en utomlands avlagd högskoleexamen på motsvarande nivå som en examen av nämnda slag.

Med en viss, namngiven högskoleexamen jämfställs en utomlands avlagd högskoleexamen på motsvarande nivå och inom motsvarande område.

8 §

Beslut om jämfställande

I ansökan skall även anföras det särskilda skäl, med stöd av vilket sökandens studier skall

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

jämställas med en viss, namngiven högskoleexamen i Finland.

10 §

Delegation

I anslutning till undervisningsministeriet kan finnas en delegation med uppgift att till undervisningsministeriet avge utlåtanden om jämställande av högskolestudier enligt denna lag samt att i enlighet med vad som stadgas genom förordning eller vad som undervisningsministeriet bestämmer fullgöra andra uppgifter.

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.